

25.10.2021

Sosiaali- ja terveysministeriölle

Viite: dnro VN/22974/2021

Asia: Lausunto sosiaali- ja terveysministeriön asetukseksi tupakkatuotteiden ja vastaavien tuotteiden vähittäismyynnistä annetun sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen muuttamisesta

Sosiaali- ja terveysministeriö on valmistellut luonnoksen tupakkatuotteiden ja vastaavien tuotteiden vähittäismyynnistä annetun sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen (593/2016) muuttamiseksi niin, että asetuksella säädettäisiin tarkemmin myös tuotteiden lainmukaisuuden valvontaa koskevasta omavalvontavelvollisuudesta. Asetusluonnos liittyy hallituksen esitykseen eduskunnalle tupakkalain muuttamisesta (HE 141/2021 vp). Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry (jäljempänä ”MaRa”) kiittää mahdollisuudesta lausua asiasta ja toteaa siitä seuraavaa:

Vähittäismyyntiasetusta ehdotetaan muutettavaksi niin, että siinä annettaisiin tarkemmat säännökset tuotteita ja niiden pakkauksia koskevasta omavalvontavelvollisuudesta. Esityksessä asetuksen omavalvontasuunnitelman sisältöä ja laatimista koskevan 4 §:n 1 momentin 3 kohdassa säädettäisiin uutena asiana siitä, että omavalvontasuunnitelmassa on oltava kuvaus siitä, miten myyjä varmistaa, että valmistaja tai maahantuoja on tehnyt myynnissä olevista tupakkatuotteista, sähkösavukkeista, nikotiininesteistä, höyrystettäväksi tarkoitetuista nikotiinittomista nesteistä, täyttösäiliöistä ja kasviperäisistä poltettavaksi tarkoitetuista tuotteista tupakkalain 3 ja 4 luvussa tarkoitetut ilmoitukset.

MaRa pitää sinällään hyvänä tavoitetta ehkäistä lainvastaisten tupakka- ja vastaavien tuotteiden myyntiä kuluttajille osallistamalla koko myyntiketju valvomaan myynnissä olevien tuotteidensa lainmukaisuutta omavalvonnan keinoin. Siltikin MaRa korostaa siitä, että ensisijainen vastuu tupakkalaissa säädettyjen ilmoitusten tekemisestä tulee olla tuotteen valmistajalla ja maahantuojalla. Vähittäismyyjälle ei tule asettaa tarpeettoman laajaa velvollisuutta selvittää ilmoitusten tekemistä. Menettelyn tulee olla yksinkertainen ja nopea. Velvollisuus tarkistaa asia esimerkiksi Valviran ylläpitämästä julkisesta tuoteilmoitusten rekisteristä lisää jo yksistään vähittäismyyjälle aiheutuvaa hallinnollista taakkaa.

Vähittäismyyntiasetuksessa säädettäisiin lisäksi sen 4 §:n 1 momentin 4 kohdassa uutena asiana, että omavalvontasuunnitelmassa on oltava kuvaus siitä, miten myyjä varmistaa, että myynnissä olevien tupakkatuotteiden ja muiden vastaavien tuotteiden pakkaukset ovat tupakkalain 5 luvussa ja 117 §:ssä säädettyjen vaatimusten mukaisia. Velvollisuus koskisi paitsi esimerkiksi varoitusmerkintöjä, myös sitä, että pakkaus täyttää yhdenmukaisuutta koskevat vaatimukset.

MaRa toteaa tältäkin osin, että velvollisuus huolehtia pakkauksiin sisällytettävistä varoitusmerkinnöistä ja yhdenmukaisuutta koskevista vaatimuksista tulee olla tuotteen valmistajalla ja maahantuojalla. Vähittäismyyjälle asetettavan velvollisuuden omavalvontan keinoin tarkistaa merkinnät tulee olla vain nopeasti tehtävä, yksinkertainen ja pintapuolinen tarkastus.

Ehdotetut muutokset tulisivat voimaan 1.1.2022, jolloin myös tupakkalain 54 §:ää koskevan muutoksen on määrä tulla voimaan. Tupakkalain muutokseen sisältyvän siirtymäsäännöksen mukaan tupakkatuotteita, tupakan vastikkeita, tupakointivälineitä, sähkösavukkeita tai nikotiininesteitä myyvän elinkeinonharjoittajan on päivitettävä oma-
valvontasuunnitelmansa 54 §:n mukaiseksi vuoden 2022 loppuun mennessä. Tämän vuoksi asetuksen voimaantulosäännöksessä ehdotetaan säädettävän, että omavalvontasuunnitelma saisi olla voimassa olevan 4 §:n mukainen vuoden 2022 loppuun asti.

MaRa pitää perusteltuna asettaa omavalvontasuunnitelman päivittämiselle riittävän pitkä siirtymäaika, minkä tulee olla asetuksen voimaantulosta vähintäänkin yhden vuoden mittainen.

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry

Veli-Matti Aittoniemi
varatoimitusjohtaja

Sami Hämäläinen
lakimies

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry on matkailu-, ravintola- ja vapaa-ajan palvelualojen elinkeino- ja työmarkkinajärjestö. MaRa edustaa hotelleja, kylpylöitä, viikko-osakeyhtiöitä, leirintäalueita, kongressi- ja tapahtumatoimialan yrityksiä, ravintoloita, catering-yrityksiä, eines- ja valmistuskeittiöitä, kahviloita, pubeja, yökerhoja, liikenneasemia, huvi-, teema- ja elämyspuistoja, keilahalleja, festivaaleja ja konsertti-
tapahtumia, ohjelmapalveluyrityksiä, luontomatkailuyrityksiä, hiihtokeskuksia sekä matkailun markkinointi- ja välityspalveluita tarjoavia yrityksiä. MaRassa on 2 800 jäsentä, joilla on 7 700 toimipaikkaa. MaRan jäsenyritykset työllistävät noin 70 000 henkilöä.